Gemeente Amstelveen

Signed By: Poppens, T. <t.poppens@amstelveen.nl>
05/09/2023 17:12:56 CEST
ID: 10043c0c-9f9f-4851-9bd8-83d93bbb988b
Auth: Scribble

Signed By: Winthorst, H.H. <b.winthorst@amstelveen.nl>
05/09/2023 16:30:20 CEST
ID: 10043c0c-9f9f-4851-9bd8-83d93bbb988b
Auth: Scribble

# RAADSVOORSTEL

**Zaaknummer:** Z23-079547

**Voorstel van:** college van burgemeester en wethouders

**Behandelend ambtenaar:**
Aljoscha Wassenaar
020 - 540 49 11
aljoscha.wassenaar@amstelveen.nl

**Datum:** 5 september 2023

**Portefeuillehouder:** wethouder Herbert Raat

**Onderwerp**

Financiële situatie Cobra Museum.

**Raadsbesluit**

*Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:*

1. Het Cobra Museum voor Moderne Kunst (hierna: Cobra Museum of museum) geen garantie of lening te verstrekken voor het liquiditeitstekort van € 700.000,- van 2023, geen aanvullende subsidie voor 2023 toe te kennen, geen meerjarige subsidie vanaf 2024 te verstrekken en de daardoor vrijkomende middelen à € 1,2 miljoen, vanaf 2024 jaarlijks beschikbaar, te reserveren voor de cultuurbegroting 2024-2027.
2. Het Cobra Museum uitstel van betaling te verlenen tot 1 januari 2024 voor alle huidige openstaande en toekomstige vorderingen van de gemeente tot en met december 2023, waaronder de huurtermijnen van juni tot en met december 2023 à € 287.000,-, de coronaschulden à € 202.000,- en overige vorderingen van in totaal € 52.000,-, teneinde het Cobra Museum in de gelegenheid te stellen om in ieder geval de salarissen van het personeel en overige verplichtingen, zoals vrijwilligersvergoedingen, de komende maanden te kunnen voldoen, en een reorganisatie met een sociaal plan op te stellen of een liquidatie te organiseren.
3. Het vierde kwartaal van de subsidie 2023 à € 319.000,- aan het Cobra Museum uit te keren, tenzij voortijdig het faillissement wordt aangevraagd, met als doel het Cobra Museum in staat te stellen om de komende maanden de salarissen van het personeel en andere verplichtingen, zoals vrijwilligersvergoedingen, de komende maanden te betalen, en een reorganisatie met een sociaal plan op te stellen of een liquidatie te organiseren.

**Samenvatting**

Op 4 juli heeft een gesprek met het museum plaatsgevonden waarin onder meer is gevraagd naar de financiële situatie van het museum (zie bijlage: ‘Ambtelijke annotatie 4 juli 2023 Cobra Museum’). Naar aanleiding daarvan heeft het college op 21 augustus jongstleden kennisgenomen van een acuut liquiditeitstekort per medio september en een dreigend liquiditeitstekort over gehele boekjaar 2023 à € 700.000,- bij het Cobra Museum. Om dit te ondervangen heeft het Cobra Museum een aantal reddingscenario’s geschetst (zie bijlage: ‘Memo Cobra Museum - Hoofdpunten voor gesprek 21 augustus 2023’). Het college heeft op haar beurt een aantal scenario’s opgesteld en deze tegen elkaar afgewogen in de risico’s en kosten.

Naar aanleiding van de risicovolle bedrijfsvoering, de aanhoudende tekorten en het ontbreken van een duurzaam meerjarenplan van het museum heeft het college geen vertrouwen meer in de huidige bedrijfsvoering, de geschetste reddingscenario’s door het

museum en daarmee in de toekomst van het huidige Cobra Museum. Op basis daarvan zijn er voor het college onvoldoende redenen om extra aanvullende subsidie en een meerjarige subsidie aan het museum te verlenen.

Het college vindt het op basis van goed huisvaderschap van belang om naast zijn eigen schuldeiserspositie, de verschillende maatschappelijke en individuele belangen in ogenschouw te nemen. Maar ook om het Cobra Museum de ruimte te geven om een reorganisatie met een sociaal plan op te stellen of een liquidatie te organiseren. Om de belangen van het personeel, vrijwilligers, overige schuldeisers en stakeholders, die zich hard hebben ingezet voor het museum te beschermen, is het college bereid om zijn eigen schuldeiserspositie te benadelen door uitstel van betaling te verlenen voor een aantal openstaande en toekomstige vorderingen van juni tot en met december 2023 en het laatste kwartaal van de subsidie 2023 aan het museum uit te betalen.

**Doel**

Dit voorstel heeft als doel het Cobra Museum financiële ademruimte te geven, zodat het museum in de gelegenheid wordt gesteld om in ieder geval de salarissen van het personeel en overige vorderingen de komende maanden uit te betalen. En ook om een reorganisatie met een sociaal plan op te stellen of een liquidatie te organiseren, zonder dat het college zijn eigen positie bevoordeelt en de positie van andere schuldeisers en individuele belangen, zoals het personeel, niet benadeelt.

**Prestatie**

Het college stelt voor om het Cobra Museum uitstel van betaling te verlenen voor alle huidige openstaande en toekomstige vorderingen van de gemeente tot en met december 2023, waaronder de huurtermijnen van juni tot en met december 2023 à € 287.000,-, de coronaschulden à € 202.000,- en overige vorderingen van in totaal € 52.000,-, en de vierde kwartaalsubsidie 2023 à € 319.000,- uit te betalen. De vrijkomende middelen à € 1,2 miljoen worden blijvend besteed aan kunst en cultuur en worden vooralsnog gereserveerd in de cultuurbegroting 2024-2027, met medeneming van bijbehorende kosten.

**Voorgeschiedenis en context**

Het Cobra Museum voor Moderne Kunst is in de jaren negentig van de vorige eeuw ontstaan als onderdeel van de ontwikkeling van het stadshart Amstelveen. Na tien jaar functioneren kwam het Cobra Museum in zijn eerste bestaanscrisis terecht. De gemeente nam het gebouw en bruidsschat over in ruil voor een onderhouds- en bijdrageplicht. Van 2007 tot 1 juli 2020 werd de stichting die het museum exploiteert door de gemeente ondersteund op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst. Vanaf die datum heeft het museum een reguliere subsidierelatie met de gemeente van € 1,2 miljoen per jaar.

Sinds 2003 laten de exploitatiecijfers van het Cobra Museum doorgaans een negatieve tendens zien. Dit met uitzondering van 2007 (verkoop van het pand van het museum aan de gemeente) en tijdens de coronajaren 2020 en 2021.

In 2018 leidde de neerwaartse financiële trend van het Cobra Museum tot gesprekken met de gemeente om de bedrijfsvoering te verbeteren. Het museum slaagde er echter niet in om een overtuigend meerjarenplan op te stellen. In 2020 herzag het college de subsidierelatie met het museum en startte het 'Toekomst Cobra Museum'-plan om de financiële positie en toekomst van het museum te onderzoeken.

DSP-groep, die het onderzoek uitvoerde, concludeerde reeds in haar eerste financiële analyse in 2021 (zie bijlage: deel 1 'DSP Rapporten Toekomst Cobra Museum – drie delen gebundeld') dat het museum al een tijd financiële problemen had, vooral door grote tentoonstellingen. Tussen 2022 en 2023 werden verschillende toekomstscenario's door DSP-groep onderzocht, waarbij samenwerking met Museum JAN en transformatie tot cultureel centrum als veelbelovend werden gezien (zie bijlagen: 'DSP Rapporten Toekomst Cobra Museum – drie delen gebundeld' en 'DSP Rapport Toekomst Cobra Museum – scenario's getoetst'). Beide opties werden door het bestuur en de directie van het Cobra Museum afgewezen.

Ondanks enige tijdelijke verbetering raakte het museum in problemen voorafgaand aan de Frida Kahlo & Diego Rivera-tentoonstelling in 2021, vooral door COVID-19 en tegenvallende bezoekersaantallen.

Op 11 mei 2021 beëindigde het college de subsidie vanaf 2024 wegens gebrek aan een overtuigend meerjarenplan en vanwege de invoering van een nieuw meerjarig subsidiesysteem vanaf 2024. Het museum diende een bezwaarschrift in, maar dit werd afgewezen.

De financiële situatie van het museum verslechterde echter opnieuw en het museum sloot 2022 af met een tekort van € 350.000,-. Op 21 augustus 2023 verklaarde het museum dat hij een acuut liquiditeitstekort heeft en presenteerde een aantal reddingscenario's (zie bijlage: 'Memo Cobra Museum - Hoofdpunten voor gesprek 21 augustus 2023').

**Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit**

| **Cobra Museum jaarrekening 2016 - 2022** | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **2016** | **2017** | **2018** | **2019** | **2020** | **2021** | **2022** |
| Baten | 2.306.249 | 2.024.676 | 2.008.208 | 2.088.867 | 2.585.911 | 3.703.269 | 2.597.126 |
| Lasten | 2.762.554 | 2.388.978 | 2.470.924 | 2.285.839 | 2.582.574 | 3.273.557 | 2.950.201 |
| Resultaat | -456.305 | -364.302 | -462.716 | -196.972 | 3.337 | 429.712 | -353.075 |
| | | | | | | | |
| Subsidie A'veen | 1.136.000 | 1.136.000 | 1.158.000 | 1.173.204 | 1.196.667 | 1.196.672 | 1.222.315 |
| | | | | | | | |
| **Eigen vermogen** | | | | | | | |
| Continuiteitsreserve | -18.249 | 208.688 | -87.250 | -358.094 | -365.194 | 321.621 | 236.647 |
| Bestemmingsfonds | 1.488.439 | 937.505 | 770.729 | 874.176 | 884.612 | 627.510 | 359.409 |
| **Totaal eigen vermogen** | **1.242.420** | **1.146.195** | **683.479** | **516.082** | **519.418** | **949.130** | **596.056** |

| **Bezoekersaantallen** | **2016** | **2017** | **2018** | **2019** | **2020 (Covid)** | **2021 (Covid)** | **2022(Covid)** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Begroot | 75.000 | 71.000 | 55.000 | 60.000 | 100.000 | 62.500 | 65.000 |
| Gerealiseerd | 54.797 | 40.973 | 39.694 | 42.033 | 36.392 | 83.382 | 48.307 |
| **Verschil** | -20.203 | -30.027 | -15.306 | -17.967 | -63.608 | +20.882 | -16.693 |

Sinds 2018 vertoont het museum een patroon van financiële instabiliteit, verlieslatende jaren en teleurstellende bezoekersaantallen, ondanks enkele succesvolle tentoonstellingen. Ondanks waarschuwingen in het DSP-rapport van 2021 (zie bijlage: deel 1 van 'DSP Rapporten Toekomst Cobra Museum – drie delen gebundeld') over de risicovolle bedrijfsvoering en herhaalde gesprekken met de gemeente, lijkt het museum niet in staat om zijn eigen financiële situatie te verbeteren, wat nu heeft geleid tot een dreigend faillissement.

Het museum heeft geen effectieve aanpassingen doorgevoerd om de financiële weerbaarheid te vergroten. Ondanks dat het museum zich zowel op internationaal, nationaal en lokaal niveau profileert heeft het Cobra Museum onvoldoende alternatieve financieringsbronnen kunnen mobiliseren. Het gebrek aan aandacht voor financiële prestaties in de meerjarenplannen en voortdurende tegenvallende bezoekersaantallen bevestigen dat de organisatie worstelt met doeltreffende planning en budgettering. Dit terwijl het blijvend hanteren van de huidige strategie naar het oordeel van het college geen toekomst heeft.

Het college is voornemens het gealloceerde budget à € 1,2 miljoen ten behoeve van het Cobra Museum te behouden voor de kunst en cultuur in Amstelveen, met medeneming van bijbehorende kosten. Het gedachtengoed van Cobra kan daar met nieuw elan een rol gaan spelen.

---

**Keuzemogelijkheden/alternatieven**

**Oplossingsscenario's museum** (zie bijlage: 'Memo Financiële positie en toekomstscenario's Cobra Museum'):

1. Garantiestelling voor banklening (korte termijn).
2. Lening van de gemeente (korte termijn).
3. Handhaven oorspronkelijke agenda (lange termijn).
4. Aangepaste agenda met bezuinigingen (lange termijn).
5. Sobere agenda (lange termijn).
6. Liquidatie (lange termijn).
7. Cobra Museum of schuldeiser vraagt faillissement aan (lange termijn).

**Oplossingsscenario's gemeente** (zie bijlage: 'Memo Financiële positie en toekomstscenario's Cobra Museum'):

8. Verrekening vorderingen met subsidie 2023.
9. Huurkwijtschelding.
10. Uitbetalen vierde kwartaal subsidie 2023.
11. Uitstel van betaling gemeentelijke vorderingen 2023.
12. Subsidie, garantstelling of lening met een deel van Cobra Collectie in onderpand.
13. Doorstart.
14. Gemeente vraagt faillissement aan.

---

**Participatie**

In haar onderzoek heeft DSP-groep verschillende stakeholders gesproken om tot een evenwichtig advies te kunnen komen. Daarnaast heeft de ambtelijke organisatie recent ook een aantal belanghebbenden gesproken.

**Kantekeningen en risico's**

a. Het college en de gemeenteraad zijn, naast het eigen financiële belang met het oog op de inzet van publieke middelen, gehouden bij subsidieverlening alle betrokken belangen af te wegen, inclusief die van het personeel, schuldeisers en stakeholders van het Cobra Museum.
b. Het opvangen van het liquiditeitstekort voor 2023 (zie besluit 2 en 3) verplicht het college en de gemeenteraad niet tot langdurige financiële steun aan het museum.
c. Het college en de gemeenteraad kunnen bij het verlenen van subsidie, lening en/of garantstelling slechts beperkte voorwaarden opleggen. Het college en de gemeenteraad hebben geen formele positie om het Cobra Museum te dwingen om bijvoorbeeld medewerking te verlenen aan de personele invulling of een statutenwijziging.
d. Het college is niet verantwoordelijk voor financiële tekorten van het Cobra Museum en hoeft geen subsidie te blijven verstrekken.
e. Het is niet uit te sluiten dat ondanks het uitstel van betaling alsnog een faillissement wordt aangevraagd. Indien een faillissement wordt aangevraagd wordt de subsidie over het vierde kwartaal niet meer uitgekeerd.
f. De kosten van de collectiestichting worden gefinancierd door de museumstichting. Indien deze laatste komt te failleren en er geen alternatieve financiering wordt gevonden, is de kans aanwezig dat de collectiestichting komt te failleren. De collectie gaat dan naar de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

**Financiën**

**Openstaande vorderingen bij de gemeente.**
Het totaal aan vorderingen van de gemeente op het Cobra Museum bedraagt momenteel € 420.000,-. Dit bestaat voor € 202.000,- uit Corona noodfonds schulden (hiervoor is reeds een betalingsafspraak gemaakt met de gemeente) en € 165.000,- aan openstaande huurvorderingen. Daarnaast zijn er overige vorderingen voor een totaalbedrag van afgerond € 52.000,-, waaronder € 47.500,- voor de verbouwing van de entree. Met de huurvorderingen doorgetrokken tot en met december 2023 bedraagt het totaal aan openstaande vorderingen eind december 2023 circa € 545.000,- (zie bijlage: 'Memo Financiële positie en toekomstscenario's Cobra Museum').

**Liquiditeitsproblematiek.**
Het Cobra Museum heeft aangegeven dat de acute liquiditeitsproblematiek voornamelijk wordt veroorzaakt door tegenvallende bezoekersaantallen (financiële tegenvaller van circa € 450.000,-) en hoger uitvallende kosten van met name transport en verzekeringen (financiële tegenvaller van circa € 200.000,-). Het liquiditeitstekort over het gehele boekjaar 2023 bedraagt hiermee circa € 700.000,-.

**Transitie- en frictiekosten.**
Het college kan een eenmalige subsidie verstrekken voor (een deel van de) frictie- en transitiekosten. Het Cobra Museum kan hiertoe een onderbouwd verzoek indienen.

**Financiële consequenties**
In de Begroting 2023 is rekening gehouden met de huidige openstaande vorderingen op het Cobra Museum en de vorderingen tot en met december 2023. Voor deze vorderingen wordt uitstel van betaling verleend tot en met december 2023. Dit zal (als risico) in de Tweede Tijdvakrapportage 2023 worden verwerkt.

**Vervolgstappen**

1. Openstaande en toekomstige vorderingen gemeente voor juni tot en met december 2023 aanhouden.
2. Uiterlijk 30 september 2023 laatste kwartaal subsidie 2023 aan Cobra Museum uitbetalen, tenzij voordien een faillissement wordt aangevraagd.
3. Uiterlijk 29 november 2023 besluit en beschikking afgeven over meerjarige subsidie aanvraag Cobra Museum.
4. Eind november 2023 of zoveel eerder als nodig een terugkoppeling geven aan de raad van de stand van zaken.
5. Het college gaat in gesprek met het museum en de Stichting Cobra Collectie om eventuele aanvullende kosten voor een reorganisatie of liquidatie te bespreken.

---

*Bijlagen*

1. Ambtelijke annotatie 4 juli 2023 Cobra Museum.
2. Memo Cobra Museum - Hoofdpunten voor gesprek 21 augustus 2023.
3. Memo Financiële positie en toekomstscenario's Cobra Museum.
4. DSP Rapporten Toekomst Cobra Museum – drie delen gebundeld.
5. DSP Rapport Toekomst Cobra Museum – scenario's getoetst.

---

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.